

Kraków, dnia 18 stycznia 2024 roku

dr. hab. Katarzyna Gajda – Roszczynialska
Wydział Prawa i Administracji, Instytut Nauk Prawnych
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr. Przemysława Jadłowskiego
pt. „Właściwość sądu w procesie cywilnym”

I. Temat pracy

a) Aktualność i zainteresowanie tematem pracy.

Problematyka objęta tematem przedstawionej mi do recenzji rozprawy doktorskiej mgr. Przemysława Jadłowskiego pt. „Właściwość sądu w procesie cywilnym” jest uwikłana w wiele zróżnicowanych instytucji na pograniczu prawa ustrojowego oraz postępowania cywilnego. Swoistość tematu i jego wieloaspektowość sprawia, że powinien być on w centrum zainteresowania. Jest to temat trudny i wymagający. Dynamika zmian społeczno – gospodarczych i praktyczny wymiar tematu powodują, że temat pracy jest wysoce aktualny. Nie bez znaczenia jest także bieżąca sytuacja w wymiarze sprawiedliwości, która oscyluje w kierunku rzeczywistego ograniczenia prawa do sądu. W kontekście europejskim nie można pomijać w tym zakresie wypowiedzi ETCP i TSUE.

Jak wskazano w początkowej części dysertacji właściwość pełni dwie zasadnicze funkcje. Pierwsza funkcja właściwości sprowadza się do zapewnienia równomiernego obciążenia pracą osób sprawujących wymiar sprawiedliwości. Druga funkcja właściwości sprowadza się do zagwarantowania bezstronności sądu. Funkcje te powinny zostać uwspółcześnione, ale również umiejscowione w polskim systemie prawnym przy uwzględnieniu instytucji, które pojawiają się w przestrzeni europejskiej. Zapewnienie równomiernego obciążenia pracą osób sprawujących wymiar sprawiedliwości, ale także referendarzy, asystentów, czy pracowników sądów to przede wszystkim element zarządzania sądownictwem. Tak naprawdę to nie sama instytucja właściwości, ale szereg nowoczesnych instytucji powinno gwarantować w XXI wieku prawidłową organizację sądownictwa i zarządzanie sądownictwem. Prawdą jest, że jak dotąd w polskiej literaturze brak jest szerszych analiz w tym zakresie, niemniej jednak takie

rozważania są podejmowane na płaszczyźnie międzynarodowej. Praca nie zajmuje się tym kontekstem przyjmując tradycyjne ujęcie tematu. Pokreślić należy, iż przyjęcie takiego systemu odniesień pozwoliłoby osadzić rozważania w szerszym pożądanym zespole czynników współistniejących. Takie wartości jak bezstronność, czy niezawisłość, aczkolwiek kluczowe dla sprawowania wymiaru sprawiedliwości, w istocie podporządkowane powinny być realizacji konstytucyjnych gwarancji i przywrócenie realnej możliwości realizacji prawa do sądu. Aczkolwiek przebrzmiewa to w dysertacji, to jednak trzeba przyjąć założenie, że początek XXI wieku powinien przynieść zmianę paradygmatu, odejście wyłącznie od XIX wiecznego postrzegania właściwości ze zwróceniem uwagi na jej podstawową funkcją, którą w istocie jest zagwarantowanie możliwości realizacji konstytucyjnego, konwencyjnego i unijnego prawa do sądu. Możliwe jest to wyłącznie przy założeniu stworzenia całościowego systemu nowej organizacji sądownictwa oraz zarządzania nim w oderwaniu od XIX wiecznych elementów. Znaczenie instytucji właściwości jest od zawsze szczególne, niemniej jednak to jeden z elementów organizacji działania sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego na gruncie kodeksu postępowania cywilnego. To sposób organizacji działania sądów powszechnych musi zapewniać prawo do sądu odpowiedniej jakości w taki sam sposób na obszarze całego kraju, co jest możliwe wyłącznie przy założeniu równomiernego obciążenia sądów i sędziów zadaniami oraz powszechnej gwarancji odpowiedniego poziomu specjalizacji. Prawdą jest również, że w polskim systemie prawnym dotychczas brak było ustawowych rozwiązań, które regulowałyby te kwestie w sposób spójny i kompleksowy. Jednak luki tej nie były w stanie wypełnić przepisy o właściwości sądów czy systemie losowego przydziału spraw stąd też m.in. problemy z efektywnością wymiaru sprawiedliwości. Stąd zasadnym byłoby poszukiwanie nowych instrumentów (takich jak system ważenia spraw, mapa dostępności sądownictwa, czy ewaluacja sądów i sędziów) i skonfrontowanie ich z właściwością (zob. Projekt ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, projekt ustawy o prawie o ustroju sądów powszechnych <https://www.profinfo.pl/spoleczne-projekty-ustaw>). Tym, co umożliwi zbadanie obciążenia konkretnego sędziego nie jest bowiem właściwość, a to jest znane w Europie pod określeniem systemu ważenia spraw. System ten pozwala na pomiar i obiektywizację czasu i nakładu pracy poświęcanego przez sędziów na rozpatrzenie konkretnej sprawy. Powinien on opierać się na kategorii sprawy, wadze oraz przyjęciu kryteriów uzasadniających zaklasyfikowanie sprawy do określonej kategorii obejmującej sprawy o tej samej wadze oraz wyjaśniać zasady posługiwania się tymi kryteriami, aby zapewnić obiektywność wag nadawanych poszczególnym sprawom. Pojęcie wagi wywodzi się z dokumentów europejskich (<https://rm.coe.int/study-28-case-weighting-report-en/16809ede97>) i ma ona w założeniu w

sposób proporcjonalny uwzględniać różnice zachodzące pomiędzy poszczególnymi sprawami w zakresie nakładu pracy i czasu niezbędnego do ich rozpatrzenia. Dyskusja, która nie została u nas przeprowadzona, to dysputa, co do tego jakie wskaźniki zostaną wybrane do określania wagi spraw. Mogą tutaj zostać zastosowane różne rozwiązania, w tym najprostsze polegające na ustaleniu wagi spraw za pomocą punktacji do bardziej skomplikowanych. Dokumenty określają też, czym waga spraw jest, przyjmując, że to średnia ilość czasu pracy poświęconego każdemu rodzajowi sprawy od momentu jej wpływu do sądu do dnia jej rozstrzygnięcia. Waga sprawy odnosi się przy tym do faktycznego czasu pracy (minut i godzin) poświęconego na jej rozstrzygnięcie wszystkie zdarzenia związane ze sprawą. W XXI wieku to nie właściwość, a system ważenia spraw ma umożliwić równy wagowo podział spraw pomiędzy sędziów i zobiektywizować rezultaty ich pracy, a w konsekwencji także pozwolić na racjonalne zarządzanie całym sądownictwem. Niemniej jednak określenie relacji tego systemu do właściwości umożliwiłoby docelowe ukształtowanie tego pojęcia i unowocześnienie instytucji w jej otoczeniu. Powyższe przy uwzględnieniu wprowadzenia limitów zadań (w ramach pensum sędziowskiego) i właściwie ukształtowanej mapy sądownictwa powszechnego mogłoby zagwarantować pełną realizację prawa do sądu. Kolejnym instrumentem względem którego powinna być określona instytucja właściwości to mapa dostępności sądownictwa. W literaturze międzynarodowej przyjmuje się, że ten instrument służy przede wszystkim porównaniu obciążenia sędziów i poszczególnych sądów oraz ocenie realnej dostępności ochrony prawnej udzielanej przez te sądy.

W konkluzjach należy wskazać, że temat jest niewątpliwie aktualny, a recenzowana tematyka z uwagi na swoje znaczenie, różnorodność oraz kontekst teoretyczny może stanowić przedmiot badań naukowych na poziomie pracy doktorskiej. Zagadnienie jest ważne i zasługuje na uwspółcześnione opracowanie. Dodatkowym walorem który mógłby zwiększyć zainteresowanie w ramach ewentualnej późniejszej publikacji byłoby określenie relacji instytucji właściwości względem nowych instytucji służących zarządzaniu sądownictwem.

b) Oryginalność pracy.

Praca spełnia walor oryginalności. Wprawdzie w polskiej literaturze prawa procesowego cywilnego tematyka właściwości była przedmiotem zainteresowania doktryny w szczególności w pracach S. Gołąba, M. Allerhanda, J.J. Litauera, czy J. Korzonka, to miało to miejsce głównie okresie międzywojennym przy uwzględnieniu funkcji właściwości wywodzących się z monarchii absolutnej. W okresie powojennym zagadnienie właściwości stanowiło przedmiot

wypowiedzi W. Broniewicza, czy W. Siedleckiego, co osadzone było w realiach państwa komunistycznego czy też socjalistycznego. Wśród aktualnych wypowiedzi należy wskazać na J. Gudowskiego, K. Markiewicza, czy P. Zaborowską, które pojawiają się już w systemie demokratycznym. Niewątpliwie w XXI wieku brak jest kompleksowego aktualnego omówienia tego określonego tematu. Dotychczasowe kompleksowe opracowania mają głównie walor historyczny, jako nie uwzględniające aktualnych uregulowań prawnych i ustroju demokratycznego. Z kolei aktualne wypowiedzi doktryny mają charakter przyczynkowy i nie analizują całokształtu zagadnienia. W konkluzjach niewątpliwie w literaturze przedmiotu brak jest natomiast całościowego i systematycznego opracowania poświęconego problematyce określonej tematem recenzowanej pracy.

c) Adekwatność tytułu pracy do jej zawartości.

Rozpoczynając ocenę pracy doktorskiej Pana mgr. Przemysława Jadłowskiego pt. „Właściwość sądu w procesie cywilnym” w pierwszej kolejności należy odnieść się do tytułu rozprawy doktorskiej oraz jego adekwatności względem całości treści. Sam tytuł pracy na pierwszy rzut oka zakreślony jest bardzo szeroko i nasuwa się myśl, że przedmiotem badań będzie instytucja właściwości zarówno w trybie procesowym jak również nieprocesowym, co więcej przy uwzględnieniu kontekstu jurysdykcji. Takie ujęcie tematu pracy sugeruje także, że instytucja ta będzie analizowana nie tylko w ujęciu statycznym, ale przede wszystkim w ujęciu dynamicznym, tj. w związku z innymi instytucjami w przebiegu procesu. Tymczasem Autor we wstępie pracy wskazuje, że w istocie przedmiotem badania będą przepisy i instytucje, zawarte w kodeksie postępowania cywilnego i poza nim, a odnoszące się do zagadnienia określenia który sąd pozostaje właściwy do rozpoznania sprawy. W rozważaniach nacisk położony jest na przepisy określające właściwość, a nie przepisy odnoszące się do sposobu jej badania. Autor wskazuje, że pierwsza część obejmuje rozważania teoretyczno prawne nad normami określającymi właściwość sądu, ich pozycję w strukturze systemu prawa i wartościami, które urzeczywistniają. Druga – to rozważania co do ratio legis właściwości rzeczowej, miejscowej wraz z omówieniem głównych problemów dotyczących podstaw tych właściwości. Podkreśla także, że z rozważań wyłącza umowę prolongacyjną i właściwość funkcjonalną (k. 17 – 18 a.s.). Wobec powyższego do rozważenia pozostaje, czy nie właściwsze byłoby określenie tytułu jako „Instytucja właściwości w procesie cywilnym w systemie postępowania cywilnego”. Powyższa sugestia pośrednio znajduje potwierdzenie na s. 286 pracy, gdzie sam Autor precyzuje, że „celem niniejszej rozprawy było dokonanie możliwie

kompleksowej analizy instytucji własności w postępowaniu cywilnym toczącym się w trybie procesowym”.

II. Definicja celów pracy.

Cele badawcze dysertacji zostały zdefiniowane bardzo szczegółowo na s. 18 – 21 pracy. Niewątpliwie zostały one osiągnięte w konkluzjach (s. 286 – 292 pracy). Wnioski pracy są jasne, czytelne i niebudzące wątpliwości. Wskazują na samodzielność Autora i umiejętność prowadzenia samodzielnej pracy naukowej. Niewątpliwie praca miałaby większy wpływ na otoczenie w przypadku podjęcia próby omówienia instytucji własności w kontekście organizacji sądownictwa i zarządzania sądownictwem, a także nowoczesnych instrumentów wspomnianych powyżej, a znanych w literaturze międzynarodowej. Dla pełności obrazu dyskusja o instytucji własności nie powinna abstrahować od kognicji sądu cywilnego w ogólności. Pewnie niedosyt budzi także brak w kontekście założonych celów brak oceny instytucji własności z punktu widzenia europejskich zasad postępowania cywilnego (www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/200925-eli-unidroit-rules-e.pdf).

III. Struktura pracy.

Ogólna ocena struktury pracy wygląda pozytywnie i zasługuje na aprobatę. Autor podzielił pracę na pięć rozdziałów poprzedzonych wstępem i uwieńczonych zakończeniem. We wstępie zawarte są wyjaśnienia dotyczące wyboru tematu pracy, a także obejmuje niezbędne uściślenie co do jej przedmiotu, hipotezy badawczej i pytań badawczych, stosowanych metod oraz założonych celów. Trzy pierwsze rozdziały mają charakter wprowadzający do właściwej analizy dwóch rodzajów własności: własności miejscowej i własności rzeczowej przedstawionych kolejno w rozdziale IV i V. W szczególności rozdział pierwszy stanowi próbę określenia charakteru norm określających własność w systemie norm. Rozdział drugi obejmuje konstytucyjne aspekty własności sądu, a w kontekście prawa do sądu właściwego. Rozdział trzeci stanowi próbę umiejscowienia przepisów określających własność w systemie prawa cywilnego. Rozdział czwarty obejmuje analizę więc prawa do sądu właściwego rzeczowo. Rozdział piąty zawiera analizę własności miejscowej. Praca kończy się uwagami końcowymi zawierającymi konkluzje i syntezę z przeprowadzonych wyników badań wraz z możliwymi korektami legislacyjnymi. Praca zawiera również bibliografię. Przyjęta struktura

pracy jest prawidłowa i opiera się na założeniach, popartych dogłębnymi rozważaniami. Określenie przez Autora prawidłowej struktury, opartej na sprecyzowanych założeniach umożliwia poruszenie wszystkich istotnych zagadnień, które zaliczają się do tematyki pracy. Tytuły poszczególnych jednostek są przemyślane i sformułowane prawidłowo.

IV. Ramy teoretyczne i istotne zagadnienia teoretyczno – prawne.

We wstępie Autor określił zasadnicze zadania i cel pracy, a mianowicie podjął próbę teoretycznoprawnej analizy instytucji właściwości miejscowej oraz rzeczowej w trybie procesowym w systemie postępowania cywilnego. Autor przyjął, że zasadniczym kryterium oceny racjonalności ustawodawcy przy tworzeniu regulacji odnoszących się do właściwości powinno być wyważenie dwóch par wartości prawa do sądu rozumianego jako geograficzny dostęp do sądu i prawa do sądu rozumianego jako dostęp do sądu odpowiedniej jakości oraz równomiernego obciążenia sądów i sędziów zadaniami, a także zapewnienia odpowiedniego poziomu specjalizacji. Postawił przed sobą pytania o charakter norm określających właściwość sądu, o to czy normy określające właściwość stanowią wypełnienie i gwarancje rozpoznania sprawy przez sąd właściwy w rozumieniu konstytucji RP, czy i jakie zasady postępowania cywilnego realizują normy określające właściwość, jakie są podstawowe *rationes* rządzące ustaleniem i wykładnią norm określających właściwość rzeczową, jakie są podstawowe *rationes* rządzące ustaleniem i wykładnią norm określających właściwość miejscową. Wszystkie te pytania ogólne zostały we wstępie doprecyzowane poprzez pytania szczegółowe. W rozdziale I scharakteryzowano normy określające właściwość sądu w systemie norm prawnych. Za kluczowe dla tematu pracy uznano określenie charakteru tych norm i przyjęto, że stanowią one „normy pośrednie”. Brak jest definicji pojęcia „normy pośredniej”, ale z dalszej części wywodów można domniemywać, że nazwa ta związana jest z brakiem możliwości jednoznacznego przesądzenia ich charakteru. Wydaje się, że bardziej trafne byłoby przejęcie, że są to normy o podwójnym charakterze i sięgnięcie tutaj do doktryny niemieckiej. Ewentualnie ciekawa byłaby także ocena charakteru tych norm przy uwzględnieniu poglądów wyrażonych w doktrynie hiszpańskiej, czy włoskiej. Z wyrażonych poglądów najbardziej trafna, aczkolwiek nie do końca precyzyjna jest analogia, że „stanowią one łącznik prawa ustrojowego materialnego z prawem procesowym cywilnym, analogicznie jak normy jurysdykcyjne stanowią łącznik prawa materialnego cywilnego z prawem procesowym”.

W rozdziale II omówiono prawo do sądu właściwego w Konstytucji RP. Autor poczynił dość szczegółowe rozważania odnośnie do pojęcia i zakresu przedmiotowego prawa do sądu na

gruncie Konstytucji (z wyłączeniem z rozważań zakresu podmiotowego) oraz omówił pojęcie „sądu właściwego”. Przy rozważaniach odnośnie prawa do sądu jako prawa podmiotowego posiadającego swoją własną normatywną treść rozważania te warto uzupełnić o pozycję P. Grzegorzczak, K. Weitz, Komentarz do art. 45, 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP [in:] Konstytucja RP. Komentarz, t. I, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016. Do rozważania jest również kwestia poszerzenia rozważań o aspekt podmiotowy. W piśmiennictwie wyrażane są bowiem poglądy, że prawo do sądu właściwego to nie tylko aspekt przedmiotowy, ale także aspekt podmiotowy i prawo do sądu w określonym składzie. Ciekawe są rozważania odnośnie zakresu swobody ustawodawcy do kształtowania przepisów o właściwości i na pełną aprobatę zasługuje pogląd, że zasadniczo należy wykluczyć możliwość delegacji na organ egzekutywy uprawnień do określenia w jakimkolwiek zakresie właściwości sądu. Na aprobatę zasługuje również podkreślenie, że standard konstytucyjny wymaga, aby przepisy procesowe określające właściwość były znane stronom w momencie wszczęcia postępowania i powinno to być dokonane w drodze ustawy. Trafna jest również konkluzja, że istniejące obecnie w tym zakresie regulacje urągają podstawowym standardom w tym zakresie (może ze wskazanym wyjątkiem z art. 10 par.1 a – 1d p.u.s.p.). W pełni należy również podzielić krytykę wyrażoną z punktu widzenia prawa do sądu właściwego, że istniejące regulacje, zakładające, że to Minister Sprawiedliwości tworzy i znosi sądy na podstawie nieprecyzyjnych kryteriów są nieprawidłowe i wadliwe. Ważne jest stwierdzenie, że prawo do sądu właściwego ogranicza swobodę ustawodawcy co do sposobu regulacji właściwości miejscowej, zaś rozważania co do geograficznego dostępu do sądu powinny zostać rozszerzone o potencjalne możliwe rozwiązania przy wprowadzeniu nowej instytucji, którą mogłaby być mapa dostępności sądownictwa (*judicial map*).

Z kolei w rozdziale III podjęto próbę określenia właściwości w systemie zasad postępowania cywilnego. Autor wychodzi od pojęcia dworckinowskich zasad prawnych, poprzez zmianę konceptu przez H.L.A. Harta i R. Alexy – ego i osadzenie pojęć w katalogu zasad postępowania cywilnego. Dobór zasad i analiza są prawidłowe. Ciekawe i trafne są za to rozważania co do treści art. 200 par. 1² k.p.c. Formułuje w tym zakresie interesujące tezy, które nie budzą wątpliwości. Niewątpliwie rozdział trzeci mógłby zostać wzbogacony poprzez wyraźne wyartykułowanie ewentualnych propozycji legislacyjnych co do właściwości w powiązaniu z umiejscowieniem jej w systemie zasad prawa procesowego cywilnego.

W rozdziale IV omówiono z kolei właściwość rzeczową. Charakterystykę rozpoczęto od omówienia idei jednolitego sądu pierwszej instancji. Uwagi w tym zakresie należy uznać za celne. Podzielić należy także pogląd o wadliwości ostatniego projektu MS co do spłaszczenia

struktury sądownictwa, który to projekt dokonując spłaszczenia struktury sądownictwa nie rozważył w ogóle kwestii usunięcia właściwości rzeczowej jako konsekwencji wprowadzenia dwustopniowej struktury sądownictwa i potencjalnego wpływu takiej zmiany na jakość orzecznictwa. Na pełną aprobatę zasługuje nie tylko zauważenie problemu i powiązania pomiędzy postulatem jednolitego sądu pierwszej instancji, ale zależności tego problemu względem struktury sądownictwa i jakości orzecznictwa. Szerszego rozważania wymaga koncepcja powiązania istnienia sądów rejonowych w miastach powiatowych. Koncepcja ta jest jednak w założeniu koncepcją „sztywną”. Wobec powyższego wydaje się, że powinna być oceniana przede wszystkim z punktu widzenia *judicial map* (mapy dostępności sądownictwa powszechnego), która umożliwia zagwarantowanie elastyczności i umożliwia zagwarantowanie rzeczywistej dostępności ochrony prawnej. Na uwagę zasługują również poczynione rozważania historyczne i komparatystyczne co do właściwości rzeczowej, przy czym warte byłyby one uzupełnienia także o porządek hiszpański i włoski. Uwagę zwraca także nieproporcjonalność w zakresie omówienia zagadnień historycznych i komparatystycznych. Wydaje się również, że analiza komparatystyczna powinna nie tylko obejmować zagadnienie omówienia struktury sądów i wymieniania właściwości rzeczowej, ale omówienie węzłowych problemów z tym związanych. Kolejno omówione są kwestie wartości przedmiotu sporu i poszczególnych rodzajów właściwości rzeczowej. Ta część ma walor przede wszystkim praktyczny. Wydaje się, że należałoby rozszerzyć w rozważaniach zagadnienie w ogóle zasadności wyodrębnienia właściwości rzeczowej w oparciu o wartość przedmiotu sporu, zwłaszcza w kontekście zmieniających się warunków ekonomicznych. Na rozwałę zasługuje w szczególności użycie argumentu „z zakresu zarządzania kadrami wymiaru sprawiedliwości”. Rodzi to bowiem powiem pytanie, czy właściwość stanowi instrument zarządzania sądownictwem oraz jak docelowo powinien być ukształtowany ten instrument względem pozostałych instrumentów zarządzania sądownictwem. Konkluzje wieńczące rozdział są zdecydowanie trafne.

Z kolei w rozdziale V przedstawiono zagadnienia związane z właściwością miejscową w procesie cywilnym. Przyjęto ciekawą trzyetapową koncepcję określenia sądu właściwego miejscowo. Koncepcję tę należy podzielić. Warte odnotowania są uwagi komparatystyczne. Wartością dodaną mogłoby stanowić dodatkowe omówienie praktycznego zagadnienia uchodźców wojennych z Ukrainy w kontekście właściwości ogólnej w kryzysie bezdomności. Jest to zagadnienie praktyczne, które nie doczekało się kompleksowej analizy a zdaje się być bardzo istotne. Pogłębienia wymaga także omówienie właściwości w sprawach konsumenckich, a także zagadnienie właściwości miejscowej w sprawach frankowych zawartej

nowelizacji k.p.c. z 2023r. Regulacja ta jest przedmiotem krytyki w piśmiennictwie, ze wskazaniem, że racje administracyjne i nieumiejętne zarządzanie sądownictwem nie powinno stanowić podstawy do kreowania tymczasowej właściwości wyłącznej. Ciekawa byłaby również analiza zagadnienia dopuszczalności wprowadzania w kodeksie postępowania cywilnego epizodycznej właściwości wyłącznej.

Konkludując, Pan mgr. Przemysław Jadłowski w sposób pełny i rzetelny zapoznał się z obszernym materiałem dotyczącym wybranego o tematu i umiejętnie go wykorzystał, czyniąc to z należytą dozą krytyki, analizując aktualny stan prawny i zgłaszając własne postulaty. Bardzo dobrej oceny pracy nie umniejszają drobne uwagi krytyczne.

V. Metody badawcze.

Do napisania pracy zastosowana została metoda dogmatyczna, metoda komparatystyczna, oraz metoda historyczno – porównowcza. Dodatkowym walorem jest użycie metody case study. Dobór tych metod należy uznać za właściwy. Praca napisana jest zasadniczo – metodą dogmatyczno – prawną, którą Autor posługuje się bardzo dobrze. Poszczególne tezy pracy są starannie przemyślane i dobrze uzasadnione. Sposób rozumowania jest jasny oraz logiczny. Poglądy innych Autorów zostały przytoczone w sposób prawidłowy oraz rzetelny z zachowaniem reguły cytowań. Autor w szerokim zakresie korzysta z orzecznictwa sądów powszechnych oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego, uzupełniając je orzecznictwem TSUE i ETCzP. Na poparcie swoich poglądów przedstawia jasną i klarowną argumentację. Zaletą pracy jest także oparcie rozważań na elementach komparatystycznych i literaturze zagranicznej. Drobną wadą jest brak kompleksowego sformułowania postulatów legislacyjnych jest również brak odwołania się do rozwiązań modelowych, jak <https://www.unidroit.org/instruments/civil-procedure/eli-unidroit-rules/>.

VI. Wnioski z rozprawy i znaczenie wyników

Wobec wszystkich przedstawionych powyżej uwag istnieją podstawy, aby uznać, że recenzowana praca doktorska obejmuje oryginalne na gruncie prawa procesowego cywilnego problemu naukowego, jakim jest właściwość sądu w postępowaniu cywilnym. Wskazane drobne usterki pracy nie mają znaczenia podstawowego oraz zasadniczego, a walory pracy zdecydowanie przeważają nad jej mankamentami. Praca stanowi rzetelne i praktyczne opracowanie nowatorskiego tematu. Jest samodzielnym i twórczym opracowaniem ważnego z

punktu prawa procesowego cywilnego zagadnienia. Rozbudowane i pogłębione rozważania zawarte w rozprawie wskazują na szeroką wiedzę ogólną mgr. Przemysława Jadłowskiego z zakresu nauk prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem postępowania cywilnego. Pan Przemysław Jadłowski prawidłowo zidentyfikował wyłaniane przez niego kluczowe zagadnienie procesowe i zaproponował prawidłowe rozwiązanie. Pracę należy ocenić jako bardzo dobrą.

VII. Bibliografia

Rozprawa jest rzetelnym i aktualnym opracowaniem. Opiera się na obszernym i zróżnicowanym materiale źródłowym, który obejmuje szereg orzeczeń sądów oraz pozycje bibliograficzne, głównie z zakresu postępowania cywilnego, ale częściowo dotyczących też innych nauk prawnych. Praca pod względem terminologii nie budzi większych zastrzeżeń. Napisana jest klarowym i jasnym językiem. Nie budzi zastrzeżeń co do języka, w tym języka prawniczego.

VIII. Wniosek recenzji.

Konkludując należy stwierdzić, że recenzowana rozprawa doktorska mgr Przemysława Jadłowskiego spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim określone w przepisach ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. tj. z dnia 10 marca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 742). Rozprawa ta niewątpliwie prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie naukowej nauki prawne oraz wskazuje na umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego właściwości w procesie cywilnym. W konsekwencji ona może stanowić podstawę dalszych czynności w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych.

dr. hab. Katarzyna Gęsiak-Konquwalke